

Frontsøstrene og Røde Kors

Ingen forskjell på venn eller fiende

Av Bj. Aas

DEL I

De norske frontsøstrene er lite omtalt i okkupasjonshistorien. Det var ca. tusen norske kvinner som meldte seg til tjeneste, men bare ca. 400 kom i aktiv tjeneste.

Under okkupasjonen ble R.K. presset både fra tysk side og fra NS. Det skapte strid, og styret i R.K. truet med å nedlegge sine verv. NS-mannen Olaf Fermann ble visepresident. Mange av lederne i R.K. var med i motstandsbevegelsen og det var derfor ikke uten grunn at tyskerne mistenkte R.K. for å være en undergrunnsbevegelse.

Det oppstod en ny strid sommeren 1941, NS foreslo at R.K. skulle sende en ambulanse til Den norske Legion. Motstandsfolkene i R.K. protesterte selvfølgelig mot dette. Fra nå av var det ikke lenger tvil om at R.K. ikke lenger var en uavhengig organisasjon.

Å utdanne sykepleiere hadde alltid vært en viktig sak for R.K. Da spørsmålet om å sende sykepleiere til øst-fronten kom opp i 1941—42, møtte Fermann voldsomme protester. Fermann mente at flere hundre upolitiske kvinner hadde meldt seg. Da sykepleierutdannelsen i R.K. var gratis og mange av kvinnene kom fra vanlige arbeiderfamilier var pågangen stor. Politikk var nok ikke inne i bildet for de fleste som meldte seg. De ønsket å utdanne seg til sykepleiere.

Sykepleier-spørsmålet skapte ny strid, og denne gangen så det tyske R.K. seg nødt til å overta. Det ble opprettet et eget verivingskontor, lederen for dette var Aud Fritzer.

Sommeren 1941 ble det første oppropet om å gjøre en innsats på øst-fronten slått opp. Den 12. juli 1941 troppet de første kvinnene opp på Grønland skole. Det var muligens et sted mellom 40 og 60 stykker, kanskje flere.

Under kampene her i landet i 1940 fikk flere leger og sykepleiere ildåpen. I «Årbok for Helgeland 1990» har den tidligere sykepleier Karen Valla Hermansen, som ikke har vært med i NS, fortalt sin historie. Den handler om en tysk flyver,

løytnant Manfred von Redecker fra Königsberg, som styrtet med sitt fly på Kildal ved Dalselv. Jeg siterer: «Begge lærbein var brukket og han var blå i ansiktet. Legen bestemte likevel at han ikke skulle få morfin. Jeg hadde nattevakt og gav han smertestillende tross det.»

Her nektet altså legen å gi morfin p.g.a. at pasienten var tysk. Ja, for det var vel det som var grunnen? Han hadde vel

(Forts. side 6)

Det bydende imperativ i 1939:

EUROPAS FORENTE STATER

Av Vidkun Quisling i «Fritt Folk» 30/9 1939.

At vår sivilisasjon, det som i århundrer med stolhet er blitt kalt Europa, nå står midt oppe i en avgjørende og fryktelig krise, kan ikke lenger betviles av noen, etter at krisen har løst seg ut i en ny storkrig mellom England og Tyskland, mens bolsjevismen lurer innenfor murene og marsjerer opp utenfor portene.

I virkeligheten er det den alvorligste krise Europa har gjennomgått siden den europeiske sivilisasjon oppstod for mellom 1600 og 1900 år tilbake.

Det er heller ikke lenger noe menneske i Norge, som tviler på at denne krise betyr en krise også for vårt land.

Men med alt dette, og på tross av at denne store verdenskrise nå faktisk har hersket i en hel menneskealder, så finnes fremdeles, selv blandt tenkende mennesker, en overfladisk og særdeles innskrenket oppfatning av krisens dimensjoner og natur, ja ofte komplett uvitenhet eller vrangforestilling om hvad det egentlig gjelder.

Det mest iøinefallende ek-

sempel på slik uvitenhet eller vrangforestilling er den gjengse oppfatning av krigen og krisen som et rent maktpolitisk oppgjør mellom England og Tyskland, Hitlers Tyskland.

Denne formel er enkel, lett-fattelig og følelsesbetonet. Den er derfor vel egnet til propaganda, så meget mere som den tilsynelatende er helt overensstemmende med de faktiske forhold.

I virkeligheten rummer denne formel imidlertid ikke mer enn den halve sannhet og uttrykker en bare halvt riktig tankegang.

Riktig er selvfølgelig, at det er England og Tyskland som slåss. men mens England idag på tross av alle smukke fraser, fremdeles bare kjemper for sig selv og sitt verdensherredømme — som ialfall hittil har bygget på å splitte og beherske det europeiske kontinent — så er Tyskland av utviklingen og omstendighetenes medfør også blitt en forkjemper i Europas uavhengighetskamp mot denne Englands anti-europeiske politikk.

II

La oss se litt nærmere på de kjensgjerninger som har ført til dette.

Hülers oppgave er, likesom Bismarcks, en dobbelt:

1. å samle Tyskland,
2. å sikre Tysklands samling og få den anerkjent av Europa.

Bismarck valgte som bekjent den «lille-tyske» løsning av Tysklands samling (uten Østerrike og dets biland, bl.a. Böhmen og Mähren). Men selv for å gjennomføre denne begrensede løsning måtte han i 1866 føre krig mot Østerrike (liksom Hitler, i forståelse med Italia).

For å få anerkjent Tysklands samling måtte Bismarck videre (dekket i ryggen av Russland som motsatte sig Tysklands samling i 1870—71) slå Frankrike. For å sikre samlingsverket måtte han senere slutte en trippelallianse med Østerrike og Italia mot Frankrike og Russland, og samtidig en reassuransallianse med Russland, mot Østerrike og England.

Bismarcks etterfølger Caprivi prisga reassurans-pakten med Russland, Frankrike og Russland nærmet sig så hinannen.

Samtidig vokste Tysklands

(Forts. side 7)

Slik fikk vi 9. april

Altmark-affæren og folkeretten

Av John Sand

Artikkel III

Provokasjonene bar frukt

Ikke så sjelden ser man påstått at de norske marinefartøyer som lå i nærheten av Altmark da det ble bordet av Cosack ikke var forpliktet til å gripe inn for å verge norsk nøytralitet.

Vi skal nedenfor se hva den danske folkerettslærde professor Axel Møller doserer i verket «Folkeretten i Fredstid og Krigstid», I og II:

«Agtelse for sin Neutralitet kan kun den Stat kræve der virksomt håndhæver den. De neutrale Magters Pligt til ikke at taale Krænkelser af Neutraliteten er en positiv Pligt til at forhindre saadanne handlinger. Den neutrale Stat skal eventuelt gøre brug af sin militære Magt lige overfor de krigførende for at forhindre Foretagelsen af fjendtlige Handlinger paa sit Territorium eller i sine Farvande eller andre handlinger som det er den krigsførende Magt forbudt at foretage. Ved den i så Henseende fornødne Makt-anvendelse bortfaller ikke neutraliteten, tværtimot bevares og opretholdes den.»

At protester i ord skulle være nok blir klart tilbakevist av professor Møller:

«En neutral Stat maa ikke taale at nogen af de i Haag-konventionen v/1907 art. 2-4 omtalede Handlinger begaas på dens Territorium. Dette vil altsaa sige, at en neutral Stat hverken må til-

lade saadanne Handlinger eller passivt finde seg deri. Protester i ord er i saa henseende ikke tilstrækkelige. Men har den neutrale Stat gjort alt, hvad der med Rimelighed kan forlanges, for at forhindre eller tilbagevise de krigførende Magters Forsøg paa at utnytte dens Territorium og øvrige Hjelpekilder, er den folkerettslig fri for et hvert efterfølgende Ansvar.

Heraf kan imidlertid ikke sluttes, at det samme skulde gælde, hvis den neutrale Stat selv frivillig paa Forhaand havde sat sig ud af Stand til at opfylde sine Neutralitetspligter, f.eks. ved at afruste helt eller indskrenke sit Militær til et saadant Minimum, at den ikke var i Stand til at opfylde disse Pligter, særlig med Territoriets Ukrænkelighed. Det er en neutral Stats Pligt at Forsvare, ikke blot «konstatere sin Neutralitet.»

Ovenstående bes sammenholdt med uttalelse av den svenske forsker ved Militärhögskolan, oberstløytnant Stellan Bojerud:

«Från norsk sida hade man inte kraft att upprätthålla respekten för sitt territorialfarvatn . . . vilket ble en av anledningarna till fördjupt mistro mot norsk neutralitetspolitik . . . Grunden för de tyska misstankarna var dels normännens ointresse för sitt försvar, dels även den norska neutralitetens probritiska profil.»

I Dagbladet 5/4-80 skriver den redelige og dyktige historiker Bjørn Bjørnsen:

«CHURCHILL LOKKET TYSKERNE TIL NORGE»

Etter min oppfatning er det riktigere å si at Churchill skremte og prøvoserte Hitler til «Weserubing». Som vi foran har sett var det Churchills provoserende radiotale 20/1-40 som for første gang lot ordet Weserubing se dagens lys. Selv om det er riktig at «Kranckestaben» som satte igang planleggingen ikke fikk gjort så mye, så ble ialfall et viktig og nødvendig tysk etterretningsarbeide satt i gang i Norge, like etter Churchills tale.

At «Altmark»-affæren var satt i gang av Churchill er de fleste lesere kjent med. I «Narvik 1940» forteller Bjørn Bjørnsen s. 192:

«Churchill sørget for en strøm av faresignaler.» Som eksempler beretter Bjørnsen om britiske jagere som jakter på tyske handelsskip i norske fjorder. Og den senere britiske Oslo-ambassadør, Laurence Oliver noterer: «Tysk intervensjon i Skandinavia er akkurat hva vi ønsker.» Da Paul Reynaud i mars 1940 etterfulgte Daladier som fransk statsminister fikk Churchill en dyktig hjelper. Under Finlandskrigens rakte også den fhv. britiske krigsminister Hore Belisha ut en hjelpende hånd. Han skrev en artikkel i den argentinske avisen Nacion

(Forts. side 6)

BLIKK PÅ VERDEN

Av Arbirer

Innvandringsprotest i Østerrike

Det østerrikske Frihetspartiets leder, Jörg Halder, ba for en tid siden Det østerrikske folk om å skrive under på en anmodning til nasjonalforsamlingen om å ta innvandringssspørsmålet opp til alvorlig debatt. 417.000 velgere fulgte oppfordringen. Selv betegner Halder dette som et nederlag, for han hadde ventet seg bortimot det dobbelte antall. Imidlertid oppnådde han hva han ville, for det kreves ikke mer enn 100.000 underskrifter for at nasjonalforsamlingen må følge anmodningen.

Alle ting tatt i betraktning kan man egentlig ikke annet enn å være imponert over oppslutningen om dette initiativet. Å skrive under på noe er noe helt annet enn å avgi stemme ved hemmelig valg. Det betyr jo å stå offentlig frem. Det kvier de fleste mennesker seg for. Enda mer kvier de seg når de blir truet med at de vil miste arbeidet om de støtter opp om det kravet det her gjelder. Slike trusler kom faktisk fra endel bedrifter under denne aksjonen.

Serbisk utrenskning

I Serbia foregår det en omfattende utrenskning av folk som ikke betingelsesløst slutter opp om den aggressive linje i borgerkrigen. Det går særlig ut over mennesker i radio og TV, men også universitetslærere er sterkt utsatt. Avskjediget er også teater- og museumsdirektører som ikke uten reservasjoner følger Milosevic. Siden 1991 har mer enn 200.000 serbere utvandret som protest mot forholdene. De fleste av dem har høy utdannelse. Hvis de skulle være så naive å vende hjem, ville de antagelig bli dømt som landsforrædere..

Islamsk fundamentalisme truer Egypt

Bølgen av muslimsk fundamentalistisk «fornylelse» har for alvor nådd Egypt, der fundamentalistenes voldshandlinger antar stadig alvorligere former. For noen måneder siden var det turistene dette gikk ut over, men det vakte slike reaksjoner i befolkningen at det måtte oppgis. Turisme er jo levebrødet til et stort antall egyptere. Derfor har ekstremistene nå isteden rettet volden mot politiet, som allerede har et betydelig antall dødsofre.

Kaos i Afghanistan

I Afghanistan fortsetter borgerkrigen for fullt, noe som skyldes såvel stamme- som religiøse motsetninger. I Kabul sitter det en moderat fundamentalist som president, men det er få som anerkjenner ham. En del av hans motstandere ligger utenfor byen og bombarderer ham. Det disse folk vil, er å opprette en rendyrket islamsk fundamentalistisk stat. Alliansene er imidlertid ikke entydige og skifter med jevne mellomrom. Noe håp om fredelige tilstander later det ikke til å foreligge.

Noe oppgjør med tilhengerne av det tidligere kommuniststyret ser det ikke ut til at vil finne sted. Røde embetsmenn og funksjonærer sitter fremdeles i sine stillinger, og tidligere soldater i kommunisthæren har funnet seg nye herrer å tjene.

Sterke brytninger i Zaire

Etter 28 år ved makten står en av Afrikas minst dyktige og mest korrupte statsledere, Zaires Mobutu for fall. En tid har landet hatt en statsminister, Tehiskede, som har forsøkt å rette på forholdene. I skrivende øyeblikk har Mobutu nettopp avsatt ham. Det har vært alvorlige uroligheter i landet med tap av mange menneskeliv, og Mobutu gir Tehiskede skylden for det, skjønt det antagelig er presidentens egen garde som står bak de fleste voldshandlingene.

Vestlige makter presser hardt på for å få Mobutu til å trekke seg, og når dette leses, kan det godt være skjedd. I alle fall er det bare et tidsspørsmål når han må gå av, og godt er det. Zaire er et skoleeksempel på at frigjøring fra kolonimakten ikke uten videre er et gode. På grunn av mangel på skikkelig ledelse har ihvertfall Zaire gått fra vondt til verre.

Minst førti norske frontkjempere omkom i Stalins fangeleirer

Aftenpostens Moskva-korrespondent, Halvor Tjønn har nedlagt et meget fortjenstfullt arbeide for å finne frem til nordmenn som er omkommet i Stalins fangeleirer. Han har hittil funnet frem til 47 navn, hvorav førti på frontkjempere. Hans reportasje er å finne i «Aftenposten Søndag» 31/1 1992. I selve hovedartikkelen omtaler Tjønn fire omkomne spesielt. Det dreier seg om følgende:

1. Peter Versland, født i Stavanger, tatt til fange nyttårsaftnen 1943, død av tuberkulose 31. januar 1945, begravet utenfor hospital 5951 i kvartal 2, grav 8.

2. Georg Waabenstedt, 20 år, fra Oslo, død av dysenteri og utmattelse 15. desember 1944, begravet på gravplassen Krasnolutsj i kvadrat 1, grav 16.

3. Olav Rasmussen, 19 år, fra Kristiansand, tatt til fange en av de første månedene i 1944, død på hospital 5951 av hjertesvikt som følge av utmattelse 20. mai 1945.

4. Haakon Skukkestad, Mysen, tatt til fange i Karelen, død av magetyfus og påfølgende utmattelse i april 1945, begravet i fellesgrav 16 i leir 157 i Leninograd-avsnittet.

Tjønn omtaler også to frontkjempere som ble tatt til fange, men som greide å flykte. Det gjelder Peter Olusen eller muligens Olsen, født i Bodø i 1924, tatt til fange i Øst-Preussen i oktober 1945, og Anders Monsen, født 1924, tatt til fange i juli 1944 og flyktet 13. august 1945. Deres endelige skjebne foreligger det ikke noe om.

Videre gjengir Tjønn en liste med navnene på førti omkomne frontkjempere som han har funnet frem til:

Peter Ansnes, død mars 1945.

Ole Bamrud, født 1915, død desember 1944.

Arne Baresel, født 1920, død august 1945.

Fridtjof Baresel, født 1917, død desember 1945.

Bjørn Bast, født 1921, død august 1944.

Asbjørn Bekstrøm, født 1921, død februar 1944.

Torbjørn Bellander, født 1922, død april 1945.

Georg Waabenstedt, født 1924, død desember 1944.

Arne Dahl, født 1924, død juli 1945.

Georg Daae, født 1921, død mars 1945.

Kjell Eger, født 1925, død juni 1945.

Andreas Elverum, født 1911, død januar 1946.

Sigurd Eliassen, født 1923, død november 1945.

Olav Falstad, født 1920, død mars 1944.

Adolf Gjemble, født 1915, død april 1945.

Hans Gerhardsen, født 1927, død mars 1945.

Gunnar Høyer, født 1920, død april 1945.

Mads Golden, født 1908, død desember 1945.

Johann Hansen, født 1914, død februar 1945.

Arne Johansen, født 1914, død mai 1945.

Albert Johansen, født 1922, død juli 1947.

Arnulf Kinn, født 1924, død november 1945.

Jørgen Kårvåg, født 1910, død mars 1945.

L.E. (?) Kristiansen, født 19.?, død juli 1945.

N.N., født 1923, død mars 1949.

Torleif Nicolaysen, født 1911, død januar 1945.

Bjarne Aaresjold, født 19.?, død februar 1945.

Torleif Olsen, født 1915, død mai 1945.

Gustaf Olsen, født 1914, død desember 1944.

Einar Pedersen, født 1924, død juni 1945.

Olav Ramse, født 1924, død mai 1944.

Gustav Ringen, født 1914, død desember 1945.

Nils Seem, født 1922, død januar 1945.

F.S., død september 1946.

Haakon Skukkestad, født 1906, død april 1945.

Torolf Sundkvist, født 1916, død desember 1944.

Mathias Ulla, født 1924, død februar 1945.

Ole Venaasen, født 1913, død januar 1945.

Peter Versland, født 1927, død januar 1945.

Sten Aasjordet, født 1926, død februar 1945.

KAMERATSKAP uten grenser

Under hjelpearbeidet som f.t. foregår i Baltikum kom en tidl. frontkjemper fra Østfold pr. brev i forbindelse med en kar fra de tidl. kjempende estniske divisjoner.

Estlenderen ble gledelig overrasket over å finne tidligere kamppeller blant hjelpeinstitusjonene og overleverte prompte medalje til vedkommende nordmann og sendte også med medaljer til to av hans kamerater. Hilsenen lød:

Lieber Kampfgenosse aus Regiment «Norge», Div. «Nordland»! Frohe Weihnachten und ein glückliches neues Jahr 1993!!!

Wünschen Deine alten Kampfgenossen aus 20. W.Gren.Div.Est. und Ülo Leedo.

Estland d 10. Dez. 1992

Om EF, renter og feilaktige sitater

Av Ole Bakken

Etter Sigurd Lyngstads siste innlegg (FoL nr. 2/93) er det omsider blitt klart for meg hva han finner så urettferdig ved vårt økonomiske system. Det er renten han ønsker å avskaffe. Jeg skal ikke begi meg ut på noen diskusjon om rentens funksjon, men bare peke på at det vil være fåfengt gjerning å innskrenke kampen mot renten til bare å gjelde Norge. Da må det være langt bedre å benytte seg av EFs frihet til å kjempe for

sin mening innenfor et område som virkelig har økonomisk tyngde.

Ellers tror Lyngstad at landegrensene er et vern mot spekulanter? Fulgte han ikke med i hva som hendte i forbindelse med de finske, svenske og norske devalueringene? Da var spekulantene virkelig ute og gikk. Og hvorfor? Fordi vi ikke hadde en felles europeisk pengeenhet av det slaget som Maastricht-avtalen har til hensikt å innføre.

Å bruke Quisling-sitatet «... alle hver for seg forblir frie og

selvstendige stater» som argument for at Quisling ikke ville godtatt en EF-lignende ordning, er en tilsnikelse. Lyngstad vet sikkert like godt som jeg at Quisling i «Forslag til Europapakt», som sitatet er hentet fra, går inn for en europeisk samordning av forsvar, utenrikspolitikk og næringslivsspørsmål (Artikkel IX), tilsvarende hva man vil frem til i EF. Han mente imidlertid at deltagerne i en slik allianse like fullt forblir frie og selvstendige stater selv med disse innskrenkninger i suvereniteten.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
HAKON WARENDORPHPostadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
Mandag og tirsdag kl. 11—15.
Telefon: 22 19 06 71 — (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.Abonnement: Pr. år kr. 160,- (i omslag kr. 200,-, utland kr. 220,-).
Giro: Post 0808.5164504. Bank 6063.0501248
Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- + m.v.a. pr. spaltem.m. Minstepris kr. 100,-.
Utgiiver: A/S HISTORISK FORLAG.
ISBN 0802-9652**Viktig å kunne lære bort**

Aftenposten startet februar med bl.a. å offentliggjøre en undersøkelse fra Opinion angående lærernes ønskelige og virkelige egenskaper sett med skolebarnas og deres foreldres øyne. Lærerlaget hadde på det tidspunktet gjennomført sin gigantiske annonsekampanje i aviser over hele landet hvor lærernes og skolens mål og mening — og hverdag ble fremlagt.

Etter vår mening må enten kampanjen ha vært feilslått eller også er folks sprogoppfatning problematisk. En mulighet som derfor også står åpen, er selvfølgelig at spørsmålene rett og slett ikke har vært relevante. Og hva tenker vi på?

Et forhold som har gjort seg gjeldende i årene etter krigen, er påtrengende. Det er folks åpenbare og inn-doktrinerte skrekk for og aversjon mot begrepet disiplin. Disiplin og orden. Det hører sammen og er en forutsetning for den selvfølgelighet som ble favorittsvaret på spørsmålet om lærerens viktigste egenskap. 86% svarte nemlig «evnen til å formidle kunnskap». Lengst ned på listen kom evnen til å holde ro og orden sammen med evne til samarbeid med hjemmet.

Det er som å sette renslighet på kjøkkenet opp mot kokt torsk i konkurranse om det beste kjøkken. Renslighet er en dyd — og i et kjøkken en nødvendighet. Vi har ingen problemer med å akseptere det. Når det gjelder kunnskapsopptak er disiplin (og selvdisiplin) og orden en forutsetning. Det avgjør lærerens mulighet til å formidle og elevens til å ta imot. Det er også vesentlig for senere i livet å kunne utnytte evner og kunnskaper maksimalt. Det ser det ut til at vi har problemer med å akseptere.

Begrepet disiplin er kommet i miskreditt. Allerede i mellomkrigstiden var sterke, toneangivende krefter i gang med å ødelegge folks — og ikke minst barns — ansvarfølelse, ryddighetssans og lojalitet overfor samfunnet vi alle er en del av. Slikt ble plassert bak negative fortegn sammen med nasjonalfølelse, forsvarsvilje og sans for tradisjon og fellesskap.

Dessverre fikk disse kreftene solid vind i seilene under okkupasjonen. Selv om storparten av det norske folk viste en mønstergyldig disiplin i de fem vanskelige årene, var det sikkert ikke alltid med lett hjerte, og da freden brøt løs, var det slutt på disiplinen. Den ble knyttet til vonde minner om for- og påbud, rasjonering og fremmede soldater. Ingen god grobunn for disiplin og selvtukt i ettertid. Det ble da også en mager høst. Man slo på en måte barnet ut med vaskevannet. På alt for mange felter ser vi følgene av den prosessen, ikke minst i skolen.

Arbeidet med å destabilisere samfunnet er marxistenes fremste og mest vellykkede kampmiddel. Det er i slike samfunn de kan vinne frem. Det er i land hvor lojalitetsfølelsen er ødelagt, hvor folks identitet og tilhørighet er ødelagt og hvor disiplin og orden i hjem og ute blir ødelagt så ufred og kaos får grobunn at kommunistene kan så og høste med muligheter for god avling. Det burde skolen lære oss. Disiplin er intet valgfor.

Den som tror at kommunismen er død med Sovjets fall og ikke lenger må bekjempes, er naiv. Hvis vedkommende er politiker og har en slik oppfatning da er han (hun) uansvarlig. De høyst oppegående gjenferder skrangler for åpen scene og i korridorene.

Mot større åpenhet i pressen?

Folk og Lands tidligere redaktør, Marna Melsom Pedersen, har i det siste greid å få inn to innlegg i Drammens Tidende og Buskeruds Blad, som ikke alltid har glimret med sin åpenhet overfor NS-folk. Er dette et tegn på at pressen nå i større grad åpner seg for innlegg fra vår side, går vi mot lysere tider i så måte?

Marna Melsom Pedersens innlegg er svar til andre innsendere, og en del av det hun skriver, ville derfor være vanskelig forståelig om man ikke kjenner til motdebattantenes meninger. Vi gjengir derfor bare de mer prinsipielle deler av MMP's to innlegg.

I den første artikkelen heter det bl.a.:

«Og dermed er vi kommet til Raag Raaums innlegg om nasjonalisme. Ja, hva kan ikke han dikte og fortelle om Nasjonal Samlings «nazistiske» meninger og holdninger. Omtrent det motsatte av hva jeg lærte i Jentehirden i hvert fall, men han vet det selvsagt så meget bedre.

Men hva kjempet de «gode» egentlig for? Det har jeg ofte lurt på. Forfølgelsen av tyskerungene f.eks. var da virkelig rå rasisme av verste sort. Ekspertene uttalte at på grunn av deres tyske blod ville ingen oppdragelse kunne bite på dem. De var verre enn rotter, og ville alltid bli et marsjerende og kommanderende element i befolkningen. Og det var nok heller ingen som den gang hadde våget å fortelle Ola Jøssing at det han i virkeligheten hadde slåss for, var et flernasjonalt og flerkulturelt Norge fylt med arbeidsløshet. Og en kriminalitet og umoral man den gang ikke engang hadde kunnet forestille seg. I en verden hvor sult, krig og forbrytelser hersker.

Men faktum er faktum, så ville det ikke vært en idé at dere «gode» brukte kreftene deres på nåtidens problemer i stedet for å kjempe verdenskrigens propagandakrig om igjen? Eller vil dere fortsette i all evighet med tøv opp og vrøvl i mente?»

Hennes andre innlegg gjengir gir vi i sin helhet:

«Først en takk til Raag Raaum, for at han i det minste ikke synes det er helt bra med dommer for Røde Kors-deltagelse, selv om han har en viss forståelse for det, fordi noen tyske Røde Kors-folk skal ha myrdet folk fordi de var «laverestående». Hvis han hadde fulgt bedre med i heltedyrløsen etter krigen, ville han ha sett at mord på tyske soldater fra sykepleiere på den andre siden, var helt OK. Ikke noen bebreidelser i den anledning. Heller ikke når norske flygere myrdet tyske kvinner,

barn og forsvarsløse bønder med maskingevær når de fløy over tyske områder. En slik beretning er faktisk tatt bort i en senere utgave av en slik helteskryte-bok som utkom etter krigen. At NS-folk etter krigen skulle ha kunnet klippe ut avslørende detaljer fra sine bøker og blader, faller på sin egen urimelighet.

Vil også minne om at ikke en eneste norsk sykesøster er dømt, mistenkt for noen av de forbrytelser Raag Raaum varter opp med. Domsbegrunnelsen var at det var unasjonalt å pleie sårede tyskere. Vi ble med andre ord dømt for å ha fulgt Røde Kors' internasjonale forskrifter, som gir plikt til å hjelpe både venner og fiender, ikke for å ha brutt dem.

At vi lever i et åpent, fritt samfunn som gir alle skikkelige individer en rimelig sjanse, synes jeg er en temmelig arrogant påstand. Det er nok adskillig fler enn jeg som ikke er fornøyd med dagens forhold - hverken hjemme eller ute. Følg forresten med i innringsprogrammene på TV og se hvor stort gapet er mellom folkets meninger og makthavernes bestemmelser. At vi har demokrati i Norge er bare en floskel all den tid flertallet ikke en gang tør ytre seg av skrekk for konsekvensene. Og dermed er vi inne på at store grupper i vårt folk ikke har noen reell ytringsfrihet fordi de er på

kollisjonskurs med makthavernes ideologi.

Og at Norge skal bli et flerkulturelt og flernasjonalt samfunn, er en ideologi, og det har intet med humanisme eller anti-rasisme å gjøre. Tvert imot, for de mange pengene som dette koster vårt folk, kunne det mangdobbelte antall mennesker vært hjulpet innenfor sin egen kulturkrets.

Raag Raaum argumenterer som om jeg skulle være rasist. Jeg er ikke rasist, jeg er realist og i besittelse av en smule menneskekunnskap. I gode tider med velstand og overflod og arbeid til alle, kan det muligens gå bra også i flernasjonale stater. Blir det dårligere tider går det helt sikkert riktig galt.

Marna Pedersen,
Skoger.

**Abonner
på
Folk og Land
til et
ungt
menneske!**

Hvem kjenner denne mannen?

gammel, men velholdt lommebok av brunt skinn. Den hadde et mønster og bl.a. ordet NORGE. I denne lommeboka lå bildet.

Den unge tyskeren fortalte at mannen på bildet var norsk og han overlot boka til oss. Likeså en sølvring som hadde tilhørt mannen på bildet. På ringflaten var bl.a. gravert inn et viking-skip. Denne ringen måtte vi også ha syntes vi, og en kamerat kjøpte den av tyskeren.

Nå lurte jeg på om dere kunne gjengi dette bildet i neste nr. av Folk og Land? Kanskje kunne vi finne ungguttens slektninger og få høre hvordan det gikk med ham. Kanskje kunne vi også overlata lommeboka til hans nålevende slektninger om vi finner noen.

Noen opplysninger utenom dette har jeg ikke, men ber om å bli kontaktet om noen kjenner igjen mannen på bildet.

Med vennlig hilsen
Per A. Lohr-Meek

Vedlagte foto er forstørret opp fra et lite passfoto. Denne unge mannen er norsk og meldte seg til den tyske marine under krigen. Hvem han er og hva som ble hans skjebne kjenner jeg ikke til.

Grunnen til at jeg har bildet er følgende: I sommer møtte jeg i Tyskland en ung mann. Han fikk vite at jeg var norsk og kom bort til meg. Han viste meg en

Norske frontkjempere på Østfronten 1941-1945

En sosialmedisinsk etterundersøkelse

Av lege
Inger Cecilie Stridsklev

(Forts. fra forrige nr.)

2. Vervingen av frivillige. De forskjellige formasjoner og deres frontinnsats

Vervingen av de første norske frivillige begynte i januar 1941. NS-ledelsen satte store forhåpninger til innsatsen av norske frivillige ved eventuelle forhandlinger om en fredsavtale med Tyskland. Frontkjempernes utdannelse og innsats skulle danne grunnlaget for gjenreisningen av egen norsk hær. Dette skulle danne en forutsetning for fredsavtale med Tyskland med derav følgende opphør av den tyske okkupasjonen.

Alle utenlandske frivillige som meldte seg til den tyske hæren, ble innrullert i Waffen-SS. Praktisk talt alle europeiske nasjoner var representert, også Storbritannia. Waffen-SS var en selvstendig og ren hæravdeling, uavhengig av Wehrmachts organisasjon. Selv om Waffen-SS administrativt sorterte under den øverste SS-ledelse, må den ikke forveksles med «Allgemeine SS» og de politiske SS-organisasjoner. Sikkerhetstjenesten (SD) og Gestapo.

De første nordmenn ble rekruttert til

«Regiment Nordland»,

ett av tre infanteriregimenter som tilsammen utgjorde «Divisjon Wiking» og bestod mest av nordmenn og dansker. De to øvrige regimenter var «Westland», hovedsakelig med nederlendere og belgiere og «Germania» med mest tysktalende deltagere. Alle fikk sin utdannelse i Tyskland. Ledelse og kommandospråk var tysk.

Ialt noe over 1000 nordmenn deltok i «Regiment Nordland» i Divisjon Wiking. De ble satt inn i kamp da felttoget mot Sovjet startet 22/6 1941, og de var

med i frammarsjen helt til Kaukasus. Mange var også innviklet i kontinuerlige kamper under hele tilbaketog, inntil divisjonen gikk i oppløsning ved Wien i 1945. Særlig store tap led divisjonen under det store omringningslaget ved Tsjerkassy i mars 1944. Mange norske falt, men endel nyrekrutteringer fant sted, mest ved overføringer fra andre norske formasjoner.

«Den Norske Legion»

var den neste formasjon frivillige som ble dannet etter krigsutbruddet mot Sovjet. Mer enn 1000 mann meldte seg straks her, da felttoget mot Sovjet nettopp var begynt. De ble opprinnelig bare vervet for seks måneder. «Legionen» stod også i en særstilling i forhold til Waffen-SS. Det var forventet (og lovet) at Legionen skulle ledes av norske offiserer, ha norske uniformer og bli satt inn i Finland. Likevel ble ikke denne avdelingen stort mer norsk enn de øvrige norske frivillige enheter i utenlandsk tjeneste i 2. verdenskrig, men den beholdt et sterkt norsk fellesskap. Legionen hadde stort sett norsk underbefal og norsk som kommandospråk. Den norske legion ble som en forsterket bataljon satt inn i stillingskrigen på Leningradfronten fra februar 1942 til mars 1943. Tjenesten varte for mange ett år og lengre, og tapene var betydelige, minst 180 falt.

«Skijegerkompaniet»

ble dannet i august 1942 og ble sendt til Tyskland i oktober. De ble satt inn i Finland mars-april 1943. I juli samme år vendte kompaniet tilbake til Norge for å verve andre frivillige for at det skulle dannes en bataljon.

«Skijegerbataljonen»

hadde stort sett norsk ledelse og ble satt inn i kampene i Finland i januar 1944. Også denne avdelingen ble utsatt for den russiske storoffensiv, og den led særlig store tap. Et kompani hadde en

tapsprosent på 90. Halvparten av de overlevende fra dette kompaniet kom i russisk fangenskap. Noen kom først tilbake i 1953.

«Skijegerbataljonen» måtte delta i den tyske Lapplandsarmeens tilbaketog til Norge, over Skibotn, over 1000 km for en stor del til fots høsten 1944. Soldatene ble ikke dimittert ved hjemkomst, men spredt på flere steder, til dels sammen med tyske kompanier. Enkelte soldater kom i kamp med hjemmefrontavdelinger. Skijegerformasjone-ene omfattet ialt ca. 1000 mann.

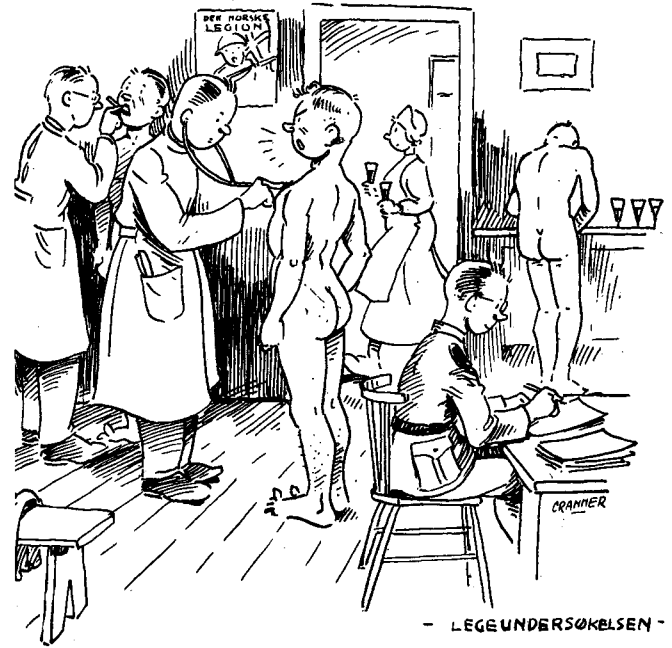
Forsommeren 1943 ble det tatt initiativ til opprettelse av enda en Waffen-SS-avdeling: «SS Panzergrenadierregiment Norge» vanlig benevnt

«Regiment Norge».

Regiment Norge utgjorde sammen med Regiment Danmark en ny divisjon: Divisjon Nordland. Som skijegerformasjone-ene tok Regiment Norge også opp tidligere frontkjempere fra Divisjon Wiking og Legionen. Ca. 300 mann fortsatte tjenesten i pansergrenader-regimentet etter oppløsningen av Den norske Legion i 1943. Årsakene til at mange lot seg nyrekruttere, var dels vanskeligheter som tyskerne la i veien for dimittering, men de fleste anga fortsatt å ville bekjempe den makt de anså for å være den største trussel mot fedrelandet.

Søkningen til Regiment Norge var særlig stor etter en vervingskompanje gjennom NS' fylkeskontorer. Ca. 3000 meldte seg. Også her meldte det seg mange som ikke var NS-medlemmer. På grunn av kontroverser med tyskerne om omfanget av norsk innflytelse i regimentet, ble ca. 2000 mann holdt tilbake av norske myndigheter, og bare ca. 1000 ble innrullert. Isteden ble regimentet supplert med et antall «Volksdeutsche» fra Romania. Regimentet var fullt motorisert og fikk sin utdannelse i Sennheim i Elsass, i Auerbach-/Grafenwöhr og i Kroatia sommeren og høsten 1943. I desember 1943 ble regimentet satt inn på Leningradfronten ved den såkalte Oranienbaum-enklaven. Regimentet kom midt i den store russiske vinteroffensiven i januar 1944, da ringen rundt Leningrad ble brutt. Også Regiment Norge var utsatt for særlig store påkjenninger, led alvorlige tap, og var i aktiv kamp under hele det tyske tilbaketog.

Endelig ble det satt opp fire politikompanier etter initiativ fra minister Jonas

Illustrasjonen er hentet fra Cranner: «Kjære mamma».

Lie, men bare to av disse nådde å komme i fronttjeneste, det ene underlagt Legionen ved Leningrad, det andre kom fra august -43 til våren -44 på finskefronten. De to øvrige kompanier kom aldri i kamp, men det tredje ble med på tilbaketrekninger gjennom Finland. I alt talte politikompaniene ca. 350 mann.

I tillegg tjenestegjorde vel 400 i marinen og noen få i luftvåpenet. Enkelte nordmenn bosa i Tyskland ble innrullert i Wehrmacht, men disse var stort sett ikke frivillige.

3. Høye tapssifre og store påkjenninger

Det eksakte antall nordmenn som meldte seg eller deltok, kjenner vi ikke. Trolig har antallet vært nærmere 15.000. Men svært mange ble avvist, og andre ble av ulike grunner aldri innkalt. Kildene angir at omtrent 7000 ble vervet (O. Dahl, Hvd.f.opp. Hist.Inst., Oslo 1972). Av disse deltok anslagsvis ca. 5000 i aktiv strid, og tallet på falne var meget høyt. Backer angir i 1948 ca. 700. Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO) har fortegnelse over vel 900, men det virkelige tallet er ukjent og er vel heller over enn under 1000.

I tillegg døde en del i Norge. Noen ble henrettet for fanevlukt. Den siste av disse ble henrettet på Akershus 19.4.45. Et par falt i kamp med hjemmefronten, mens minst 18 ble likvidert. En frontkjemper og en frontøster ble likvidert av Rinnanbanden, minst 17 av hjemmefronten, derav en fra 1.kp Regiment Norge ultimo april 1945. Tretten frontkjempere ble henrettet etter dom etter frigjøringen, den

siste i mars, 1948. Noen døde i fangenskap.

Tapsprosenten ved frontinnsatsen var ca. 20. Av de 90 nordmenn som deltok i den allierte hær ved invasjonen på Walcheren, falt til sammenlikning fem. Et dokument fra Bundesarchiv Koblenz fra 30.9.1944 angir at 4786 nordmenn inntil da hadde meldt seg i Waffen-SS-formasjonene, og at 611 til da var falt.

Et ikke ubetydelig antall kvinner hadde meldt seg til tjeneste gjennom Røde Kors, der også menn tjenestegjorde som leger og sanitetere. Antallet frontøstre blir anslått til bortimot 500. Av disse falt eller omkom over 20 under tjenesten.

Frontkjemperne var ikke bare skyttere og sanitetere, men også offiserer, i sambandstjenesten, ambulanseløpere — og andre sjåfører, skrivere, regnskapsførere, instruktører, navigatører og skismørere.

Det ser ut som om knapt noen gruppe norske krigsdeltakere har vært utsatt for tilsvarende personlige belastninger som denne gruppen frivillige. Det er derfor fare for at de overlevende har måttet stri med betydelige senvirkninger — fysiske og psykiske helseplager og sosiale problemer.

Frontkjemperne opplevde i motsetning til krigsdeltakere på alliert side belastningene ved straffereaksjoner og sosial isolasjon m.v. da krigen var over. Disse påkjenningene bestod i fangeopphold både i Norge og utlandet, dommer som for de aller fleste innbefattet tvangsarbeid i flere år, tap av alle økonomiske midler og borgelige rettigheter, inkludert retten til å

(Forts. side 6)

Det originale hjørnet

– TANKEKORS

En femåring styrer i dag

kompliserte dataspill

og betjener innviklede

musikk- og billedmaskiner.

Etter tyve år med skolegang

mestrer han ikke

de enkleste menneskelige problemer.

HaWa

HISTORISK PERSPEKTIV

Av E. L., Oslo

En repetisjon

Et helhetssyn på samfunnet, en åndelig og politisk fornyelse og inspirasjon med en sterk sosial profil samt et effektivt forsvar, var kjernepunktene i Nasjonal Samlings bestrebelser for å kunne gi det norske folket et anstendig og trygt liv i samarbeide mellom alle yrkesgrupper og samfunnslag på tvers av partier, særinteresser og klassekamp. Man tilstrebet m.a.o. det som man forbinder med det sveitsiske demokrati uten partiregjerings, og med folkeavstemninger som øverste kontrollmyndighet.

Så kom den ulykkelige krigen til Norge 9. april 1940 med historiens bitre erfaringer. Hva kunne ha reddet oss fra denne store katastrofen? Først og fremst et effektivt forsvar. Hertil et historisk perspektiv på begivenhetene.

Samme hvordan man i ettertid forklarer og bortforklarer de historiske kjensgjerninger: 9. april 1940 blotla førkrigsårenes politiske udugelighet og forsømmelse på det sikkerhets- og forsvarspolitiske område. Dette uttaler kontreadmiral B. Helle, Oslo, i sin artikkel i Aftenposten for 27/2 1990. Videre uttaler han:

«Selv om intet kan bevises — i ettertid — er det stort sett fagmilitær enighet om at under nevnte forutsetninger ville de tyske angrep den 9. april ikke ha lyktes. Det må erindres at de

første tyske landgangsstyrker på de forskjellige steder i Sør-Norge var særdeles fåtallige. De nødvendige forutsetninger var ifølge admiralen tidlig mobilisering og kampklare enheter med klare politiske retningslinjer og skarpe militære instruksjoner.»

«Valgte Tyskland av frykt for Russland.» Dette er overskriften i Aftenposten for 13/10 1992 i f.m. anmeldelse av en ny bok om Vidkun Quisling av h.r. advokat Hans B. Myhre. Quisling forteller her hvorfor han hadde handlet som han gjorde: «Jeg har alltid vært anglofil, men etter det jeg opplevde i Russland i 20-årene, var jeg redd for at bolsjevikene også skulle overta resten av Europa. Jeg mente England var for svak til å stå imot. Tyskerne var de eneste som kunne stoppe dem. Derfor satset jeg på Tyskland.»

At denne hans angst ikke var uten grunn, fremgår tydelig i et større oppslag i Aftenposten for 3/2 1992 med denne overskrift: «Vest-Europa mål for krig med a-våpen».

Warszawapakten planla full bruk av atomvåpen mot Vest-Europa under en mulig krig — helt frem til 1989. Også Frankrike skulle erobres, viser bemerkelsesverdige dokumenter som tyskerne har funnet i DDR. Fra denne artikkel hitsettes følgende:

«Full bruk av atomvåpen var en «integrert del» av utdannelse

og operativ planlegging i Warszawapakten. I pakt med tradisjonell sovjetisk militær tenkning satset alliansen også på en massiv offensiv frem til Atlanterhavet, hvis det brøt ut krig i Europa...

«Ved en stabsøvelse så sent som i 1989 ble det planlagt bruk av 76 taktiske atomvåpen bare mot den østlige del av Schleswig-Holstein, uttalte den tyske forsvarsminister Gerhard Stoltenberg...

Warszawapakt-øvelsen «Våpenbrorskap 80» forutsatte at den første armegruppe under en offensiv vestover skulle ha 840 taktiske atomvåpen til disposisjon, blant dem raketter av typen «Scud» og «Frog» — og i tillegg flybårne atombomber og «operativ-tekniske» raketter med større rekkevidde...

Den østtyske forsvarsminister, armegeneral Heinz Hoffmann, satte opp følgende mål for Warszawapakt-øvelsen «Sajus-83»: Fremrykking til Frankrikes grenser innen 13 til 15 dager og «erobring av Danmarks, Forbundsrepublikken Tysklands, Nederlands og Belgias territorier» for å tvinge disse land ut av krigen. Deretter skulle to armegrupper trenge inn i dybden i det franske forsvar, knuse dets strategiske reserver og nå frem til Biskaya-bukten og Spanias grense innen 30 til 35 dager...

Warszawapaktenes sovjetiske øverstkommanderende, Viktor (Forts. side 6)

Det er motivet som teller

Av Balder

Når folk skriver om okkupasjonstiden, har de meget lett for å sette frem påstander som i beste fall henger i en tynn tråd. Oftest svever de bare i løse luften.

På annet sted i dette nummer omtales det fortjenstfulle arbeide som Aftenpostens Moskva-korrespondent, Halvor Tjønn, har utført for å finne sporene etter de norske frontkjemper som omkom i Stalins fangeleirer. Det er derfor med en viss beklagelse jeg må arrestere noe Tjønn har skrevet i en oppfølgingsartikkel om denne saken. Kanskje er det for å gardere seg, men han skriver ihvertfall: «Å la seg verve til krigsinnsats for en fremmed makt, attpå til en okkupasjonsmakt, er pr. definisjon galt».

Må jeg få lov å spørre: Hvilken autoritet annen enn Tjønn er det som står bak denne basante definisjon? betyr det absolutt ingen ting hva grunnen er til at man lar seg verve?

Under den spanske borgerkrig var det ganske mange nordmenn som lot seg verve på den røde spanske regjeringsside. Når og hvor har det vært reist alvorlige innvendinger mot det?

Nordmenn i England under krigen lot seg verve av britene, altså av en fremmed makt. Om Tjønns postulat skal gjelde uavkortet, er det ingen unnskyldning for dem at den norske eksilregjering ba dem om å gjøre det.

Og endelig et samvittighets-spørsmål til Tjønn: Hvis Norge var blitt okkupert av vestallierte styrker — det var jo nær ved — ville det da ha vært «pr. definisjon galt» om noen hadde latt seg verve av okkupasjonsmakten?

Min konklusjon er: det er motivet for å melde seg til tjeneste i en fremmed makts styrker som er avgjørende for bedømmelsen av handlingen. De fleste norske frontkjemper meldte seg for å redde Norge fra å bli overrent av bolsjevikene. Det er et motiv som svært mange av oss til vår dødsdag vil hevde er såvel berettiget som bunnhederlig.

Voldtekt i nazitiden

Vi leser om serbernes utrolige voldtekter i Bosnia, og det grøser i oss. Vi ser i Aftenposten at «disse forbrutelsene er uten sidestykke i Europa siden nazitiden».

For meg personlig kommer også andre bilder frem i erindringen: jeg hadde den tvilsomme glede, som kvinne på vel 20 år, å oppleve den siste del av krigen i Berlin. Om de russerne som i første omgang kom til byen, kan man trygt si at de var ingen gentlemenn. de gikk fra dør til dør med sine krav om «Uhr» og «Frau, komm». Ingen (Forts. side 6)

MÅNEDENS PERNILLE

Arbeiderbladets korrespondent i Frankrike, Anne Marie Levy, forteller i en kommentar i avisen den 8/2 om fransk reaksjon på redslene i Bosnia. Som innledning gir hun et overblikk over disse og skriver bl.a.: «Voldtekt forekommer i alle kriger, men serberne har — og dette er vel nytt? — innført voldtekt som systematisk del av krigføringen. Lærere voldtar sine elever med militær velsignelse, menn voldtar naboens barn, som gikk i samme klasse som deres egne. Vi skal ikke overdrive? Serberne er da ikke nazister?»

Ifølge samme avis av 26/1 uttalte vår utenriksminister, intervjuet av en av dens medarbeidere i forbindelse med grusomhetene i Bosnia: «I Europa er dette klart det verste siden nazistene».

Man måtte vel av en norsk utenriksminister kunne forlange at han i et hvert fall hadde

innsikt i den krig som i 1940 dessverre ble utkjempet mellom tyske — les nazistiske — og norske soldater. Hvorfor ble da ikke norske kvinner utsatt for massevoldtekt i 1940? Ja, hvis bare en eneste hadde forekommet, hadde vi sikkert fått vite det, ikke bare en, men gjentatte ganger.

Hva voldtekt og «nazisoldater» angår har jeg kontakten til nordmenn som deltok frivillig på tysk side under den annen verdenskrig. De kan fortelle at hvis en tysk — les nazistisk — soldat skulle begå voldtekt, fantes det ingen nåde for vedkommende.

For å kunne vurdere de fremsatte postulatene fant jeg frem boken «Die Flüchtlinge», som jeg tror jeg har omtalt tidligere. den er skrevet av Günther Böldeker, stedfortredende sjefredaktør i den seriøse tyske avisen «Welt am Sonntag». Den kom ut i 1980. Jeg er ingen kløpper i tysk, men jeg har benyttet all

Tankefors

min fritid i over fjorten dager for å komme igjennom den på ny.

Serbernes eksesser etter at de tyske — les nazistiske — troppene kapitulerte er også beskrevet i denne boken, som er på nesten 500 sider. Jeg skal spare leserne for de grusomme detaljene, men jeg kan forsikre om at det ikke er nødvendig for Anne Marie Levy å sette spørsmålsteget etter setningen: «Serberne er da ikke nazister?» Det som skjedde i 1945, da det gikk ut over alt som var tysk, gjentar seg nå overfor andre motstandere. Det er med andre ord tale om serbiske metoder.

Far forteller at en sovjetisk forfatter, Ilja Ehrenburg, i 1944 kom med en appell til de sovjetiske troppene. Den kan kort gjengis som følger: «Drep, voldta, brenn, ødelegg!» Han ville vel også ha et ord med i laget.

De sovjetiske troppene trengte i oktober 1944 for første gang

inn i Øst-Preussen i området rundt landsbyen Nemmersdorf, men tyske tropper klarte å ta det tilbake. Da de så det som de sovjetiske troppene efiertlot, ble nøytrale avis-korrespondenter og leger anmodet om å bli med til den gjenerobrede landsbyen.

Korrespondenten til den sveitsiske avisen «Courier» skrev den 7/11 1944 bl.a. følgende i denne etter å ha vært vitne til sovjetisk krigføring: «Lemlesting og henrettelser av fanger, og den nesten fullstendige utryddelse av den tyske bondebefolkningen som ikke hadde flyktet. Med unntagelse av en ung tysk kvinne og en polsk arbeider, er alle tatt av dage. 30 menn, 20 kvinner og 15 barn falt i Nemmersdorf i hendene på sovjetrusserne og ble myrdet...»

Denne var opptakten. Helt frem til Berlin gjentok det samme seg. Hva Berlin angår forteller et tall på over 40.000 tyske kvinner som senere fikk

fjernet resultatet av sovjetrussernes massevoldtekter da byen ble inntatt, om hva som hadde foregått.

Men det var ikke bare tyske kvinner som opplevet sovjetisk krigføring. En ungarsk kvinne, som kom seg til Sverige, skrev en bok med tittelen «Pusztanen brenner». Jeg har opplysningsene fra far, som har lest boken, men lånt den bort og ikke fått den tilbake. Han sier at han ikke orker å komme inn på detaljene. Men han nevner den såkalte «Sorte messe» i katedralen i byen Debreczen, der det fant sted sovjetiske massevoldtekter i dagevis etter at byen var erobret. Alt dette kan da ikke ha gått vår utenriksminister forbi?

Eller er det slik å forstå at hvis man ser muligheten til å svarte forhenværende medlemmer av NS, som man i propagandistisk øyemed ynder å kalle for nazister, så griper man den med begjærighet?

Pernille

GLASNOST O' GLASNOST - Rett på dynga

Undrenes tid er ikke forbi!

Av R. H., Bærum

Det er virkelig en ny tid i emning! Tro meg kjære venner, under skjer også i dag!

I nummer 3/1992 av bladet «Kulturelt Perspektiv» er sosialisten og rødegardisten Dag Halvorsen leverandør av et innlegg med tittel «Nordmenns historieløshet». I en artikkel behandler hr. Halvorsen forskjellen mellom nordmenns kunnskap og mangel på sådan om det østlige og midterste Europa kontra det samme Europas kunnskap om seg selv og oss. Videre beklager hr. Halvorsen det sørgelige faktum at det i den norske skole ikke er tilstrekkelig undervisning i tysk. Jeg visste at vår skole ikke ga en god nok undervisning i historie, men jeg mistet for en stund munn og mæle da jeg leste at hr. Halvorsen påtalte at vår skole også hadde mangler innenfor tyskfacet. Det er sannelig meget en skal lese og lære i disse tider. Tenke seg til at en rødegardist og anti-tysker som hr. Halvorsen beklager at tysk ikke undervises godt nok i hans hjemland. I over tretti år har hr. Halvorsen i

NRK og Arbeiderbladet forfektet kommunismens fortreffelighet og priset det sosialistiske Norge for deres standhaftighet mot vest-tysk påvirkning. Nå kryper også han til korset. Ja, hr. Halvorsen sier rett ut at tysk er et must dersom en skal handle med det nye Europa.

Dessverre er ikke hr. Halvorsen rede til å fortelle sine lesere hvem det er som har skylden for den mangel han påviser ved norsk skole, men han påviser en mangel og det bør en være glad for. Vi som har vokst opp i etterkrigstidens Norge vet hvem som har skylden, noe selvsagt hr. Halvorsen også vet. En kan ikke vente at han skal sette sitt engasjement i Youngstorvets Praha på spill ved å henge bjellen på katten. Nå nei, matpakken må jo reddes også for fallende gardister som hr. Halvorsen, men han har dog sagt at hans partivenner fra sosialistenes høyborg har bedrevet ødeleggelse av den norske skole. (Den satt hr. «kokebokforfatter» Hernes. Nå må vel De og Deres parti ta et løft for å bedre undervisningen i den norske skole, nå som også en av Deres egne påtaler manglene!)

Den franske statsborger Annette A. Thommesen, leder for Norsk Organisasjon for Asylsøkere, har for tiden, sammen med reklamebransjen og andre medier, gående en kampanje til forsvaret av nærmest fri import av sosialklientell, kriminelle og andre velferdsøkere, kalt asylsøkere, til drømmelandet Norge. På vegne av meg selv, og storparten av det norske folk, som eventuelt blir pådyttet denne form for «reklame», vil jeg sende en oppfordring:

«La det gå rett på dynga!»

De fleste av velferdsgodene som ennå er tilbake i fedrelandet, har vi så inderlig god bruk for til våre egne trengende, som også har opparbeidet rettighetene.

ning fra London. Hvem hadde utpekt Mayer som politimester i Oslo?

Til slutt måtte Mayer tre tilbake etter press fra «Arbeiderbladet».

Som tidligere nevnt var også Solem med i den illegale politiledelse. Han hadde vært med på å forberede landssvikanordningen av 1944, som han også selv var med på å praktisere.

Det er merkelig at en mann fikk så mye ansvar. I en rettsstat skal man ikke forene politi, lovgiver og domstol. Det vil vel være løgn å påstå at dette ikke skjedde her i landet i 1945.

De øvrige medlemmer av den hemmelige politiledelsen ble alle plassert i ledende stillinger i landssvikpolitiet. Dette var sikkert en fordel når det gjaldt å fremme etterkrigsoppjøret med den hurtighet som var forutsetningen. For rettstilstanden i landet var det slett ikke betryggende.

(Forts. neste nr.)

Norske frontkjemper . . .

(Forts. fra s. 4)

studere, og retten, men ikke plikten til å delta i Forsvaret for ti år. Verving til fronttjeneste ble straffet hvis en eller begge av følgende betingelser forelå:

1. Vedkommende hadde møtt og hadde trukket i tysk uniform (virkelig vært i fronttjeneste).

2. Vedkommende var medlem av Nasjonal Samling.

Praktisk talt alle overlevende frontkjemper kom i norsk fangenskap, også de som hadde sittet inne inntil ti år i russisk fangenskap. Det er ikke kjent hvor mange som var fanger i utlandet. Man vet om 50 som døde i

russisk fangenskap, men tallet er sannsynligvis høyere.

4. Aktuelle undersøkelser. Materiale og metode

Hensikten med denne undersøkelsen har vært å få inntrykk av helsesituasjon og sosiale forhold i dag for dem som var soldater ved Østfronten.

Innhenting av opplysninger er utført i løpet av perioden 1984 til 1991. Enqueteformulærer ble i første omgang sendt ut til ca. 500 tidligere frontkjemper med kjent bopel gjennom frontkjempernes organisasjoner. Alle 76 norske deltakere i 1ste kompani Regiment Norge ble på basis av deres bevarte kompaniliste fra januar 1944 sporet opp. Av disse var 31 fortsatt i live og alle besvarte spørsmål fra spørreskjemaet. Dødsattester ble innhentet for de øvrige, der slike attester forelå. Det foreligger dødsattest bare for en av dem som døde før mai 1945.

De andre som fikk anmodning om å delta i undersøkelsen, hadde tjenestegjort i en eller flere av de øvrige omtalte avdelinger.

Oppsporing av frontkjemperveteranene medførte vanskeligheter, også fordi undersøkeren til dels måtte stå i indirekte forbindelse med frontkjemperne.

Men i tillegg til de 31 overlevende fra 1. kompani Regiment Norge lyktes det å få opplysninger om 150 personer. Det samlede enquetemateriale omfatter således 181 frontkjemper, ca. 40% av dem som fikk henvendelsen. Dette inkluderer 24 strukturerte intervjuer på grunnlag av spørsmålene i spørreskjemaet, derav seks over telefon.

Siden undersøkeren selv ikke hadde adressen og kontakten med hver enkelt som fikk spørreskjema, og heller ikke med sikkerhet vet antallet som virkelig mottok skjemaet, er det vanskelig å uttale seg med sikkerhet om svarprosenten. Noen har fått flere skjemaer. Ti har svart to ganger, en hele tre. (Ved dobbelte besvarelser er det imidlertid godt samsvar.)

De innhentede opplysninger omfattet blant annet persondata, utdannelse, arbeidslivserfaring, militær erfaring og opplæring, motiver for fronttjenesten, forhold til samfunn og medmennesker, samt sykdommer og skader under krigstjenesten, fangenskap og senere sykehusopphold, sykmeldinger, medikamentbruk og trygdeytelser.

Dødelighet for 1.kp.reg. Norge er sammenlignet med dødeligheten for tilsvarende gruppe norske menn med samme alderssammensetning, beregnet etter Statistisk sentralbyrås publikasjoner.

For å få en oppfatning av om de 181 intervjuede frontkjem-

pere er representative for frontkjemperne generelt, er ved presentasjonen av tallene stort sett alle de 181 frontkjemper som har besvart spørreskjemaet, sammenliknet med de 31 fra 1.kp. Regiment Norge, der det foreligger en komplett gruppe fra 1944. De 31 er inkludert i de 181, men hvis det er ønskelig å sammenlikne de to gruppene direkte, gjøres dette helt enkelt ved å trekke funnene for de 31 fra 1.kp. Regiment Norge fra resultatene for samtlige 181 frontkjemper.

Slik fikk vi 9. april . . .

(Forts. fra s. 1)

hvor det heter at England kan tvinge Norge og Sverige som medlemmer av Folkeforbundet til å gi allierte tropper gjennommarsj til Finland.

Hitler bekrefter

At Bjørn Bjørnsen vurderte riktig da han i 1980 skrev at Churchill hadde lokket tyskerne til Norge fremgår av Walter Hewels dagbok. (Hewel var forbindelsesmann mellom Hitler og Ribbentrop)

Lørdag 5. juli 1941 har Hewel et referat fra «Führer Tischgesprach» hvor følgende uttalelse av Hitler siteres:

«Wenn Churchill und Reynaud nicht gequatsch hätten, hätte ich Norwegen wahrscheinlich nicht gemacht.»

(«Dersom Hitler og Reynaud ikke hadde vrøvlet, hadde jeg antagelig ikke angrepet Norge.»)

I Aftenposten for lørdag morgen 24/2-40 kan man på side 2 lese følgende:

«Norge ønsket i 1939 å få forandret regelen derhen at «ophold i norsk territorialfarvann skulle innskrenke seg til 24 timer, men England protesterte og mente 24-timers fristen bare skulle gjelde i havn, men at passasje forøvrig måtte være uten tidsbegrensning. Formodentlig mente England dengang (1939) at den britiske marine først og fremst ville ha fordel av en slik fortolkning. Den norske regjering gikk da med på at den engelske fortolkning ble stadfestet som regel for vårt sjøterritorium. Det viser seg altså at det er England som har fremtvinget den regel som Chamberlain nu synes er urimelig.»

Man kan godt forstå Johan Nygaardsvolds hjertesukk: «Men her møtte vi som så ofte ellers hensynet til England.» («Norge i krig II», side 194.)

Historisk perspektiv . . .

(Forts. fra s. 5)

Kulikov, talte i interne dokumenter i 1983 om «insats av hele arsenalet av tilintetgjørel-

Sær oppgaver

Stadig flere unge mennesker henvender seg til Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO) når de skal skrive sær oppgaver som har tilknytning til okkupasjonstiden, og de skal vite at de alltid er velkomne. INO har et bibliotek på flere tusen bind. Bøkene angår for det aller meste tiden før okkupasjonen, selve okkupasjonstiden og oppjøret etterpå. Desuten kan INO ofte henvise til mennesker med spesiell innsikt i visse emner. INO's adresse og telefon er å finne på baksiden av denne avis.

Frontsøstrene . . .

(Forts. fra s. 1)

ikke nektet pasienten morfin om han hadde vært norsk eller engelsk?

Ble sykepleier Hermansen landssviker fordi hun gav pasienten, som var tysk, smertestilende? Men hva om hun hadde vært medlem i NS og at denne episoden hadde kommet frem under rettsaken mot henne i 1945. Hadde hun da vært landssviker?

Etterkrigsoppjøret

I Tønsberg Blad 12/12-47 skrev Lorentz Vogt artikkelen: «Kretsens erobring av rettsapparatet». I artikkelen nevner Vogt en del viktige ting som man bør tenke på når etterkrigsoppjøret skal vurderes.

Bla.a. den hemmelige politiledelsen. Den bestod av: Sven Arntzen som rikspolitistjef, soren skriver Mayer, kriminalinspektør Kaltenborn, L'Abé Lund og Tage Petersen og lagmann Solem.

Mayer ble utpekt til politimester i Oslo. Men politimesteren i Oslo var Welhaven. Selv om han ble avsatt av tyskerne hadde han krav på å få tilbake sin stilling som politimester da han vendte hjem fra tysk fangenskap. Dette hadde tydelig blitt understreket ved kgl. anord-

Voldtekt i . . .

(Forts. fra s. 5)

kvinne kunne føle seg trygg. De kastet ikke vrak på alle eldre, men foretrakk allikevel de yngre, og var ikke så nøye med aldersgrensen. Fra 11—12 års alder måtte man regne med å bli voldtatt. Det dreide seg ikke om hundrer, ikke om tusener heller, men om titusener.

Det var ikke soldater som uten lov gikk amok. Forholdet var anerkjent fra deres myndigheter. Først etter noen tid kom det et forbud, og det ble slutt på voldtektene. —

Nazitiden var så mangt.

Eva, Aftenposten 20/1-93.

sesmidler» og «en krig uten kompromisser inntil motstanderen er fullstendig knust.»

For å vende tilbake til krigsoperasjonene i Norge i 1940, stod det en helsides artikkel i Aftenposten for 18/10 1990 med tittel: «Kapitulasjonsoriginal funnet». Her gjengis hele kapitulasjonsavtalen i sin opprinnelige form. I den påfølgende artikkel av Odd V. Aspheim står det bl.a. at spørsmålet er blitt reist om denne avtalen avsluttet krigen mellom Norge og Tyskland, og at den i virkeligheten gjorde straffelovens paragraf 86 om bistand til fienden uanvendelig under rettsoppgjøret etter 1945.

Et viktig avsnitt i denne artikkel bærer overskriften: «Alt-omfattende ordlyd», og lyder som følger:

«Men betød den endelige formulering «die gesamten» en reduksjon i forhold til utkastets

spesifisering av land-, sjø- og luftstridskreftene? I de mange diskusjoner om kapitulasjonen har jo striden særlig gått om hvordan «die gesamten» er å forstå på norsk. Det rene ordkløveri har iblant gjort seg gjeldende her. Men hvis man ønsker å være tro mot den tyske tekst, og det er den som skal legges til grunn, kan formuleringen ikke oversettes med annet enn «samtlige norske stridskrefter». Det dreier seg altså bare om en forkortning, en sammenfatning, som ikke slår av på omfanget. At Trondheims-avtalen også i endelig form gjaldt alle tre våpenarter, har vi bl.a. general Ruges egne ord for. På tysk side var man dessuten opptatt av troppeenheter som befant seg i Sør-Norge og som det også måtte treffes en ordning for. «Formålet med kapitulasjonsforhandlingene var å bringe krigstils-

tanden til avslutning på hele det norske territorium,» understreket den tyske forhandler Buschenhagen i sin første redegjørelse om avtalen i 1955.»

Man kan etter dette, såvel som etter en rekke andre forhold som det vil bli for langt å ta opp her, fastslå følgende:

Kapitulasjonsavtalen forplikter Norges Konge, regjering og folket, og må anses for avgjørende for spørsmålet om Norge etter 10. juni 1940 har vært krigførende stat. Og dette er en betingelse for at strfl. § 86, landssvikanordningen og prov. anordning av 22/1 1942 kan anvendes på handlinger som er foretatt etter den nevnte dag.

Straffelovens § 86 gjelder for handlinger begått «under en krig hvori Norge deltar» d.v.s. som stat er krigførende, jfr. Kjerschov, kommentar s. 284 ad. b.

I sin dagbok sier general Ruge: bd. II s. 15—16 i forbindelse med Frankrikes kapitulasjon, at «offisielt er landet i og med sin kapitulasjon nøytralt og ute av krigen». Det er ganske riktig, også når det gjelder andre land. Dette kan man si er alminnelig kjent og anerkjent.

lands arbeid og ære. Det er ikke bare Hitlers egen grunninnstilling og hans ord og handlinger som beviser det. Det ligger i selve den historiske utvikling og i tingenes natur.

Men England og Frankrike — i første rekke England — med den internasjonale jødedom bakom, vil aldri frivillig gi Stor-Tyskland en slik fred. Likeså litt som England i begynnelsen av forrige århundre vilde gi Napoleon fred, med bibehold av Frankrikes såkalte «naturlige» grenser. England avviste Hitlers tilbud om allianse (stornordisk samarbeid), og tvang ham til den skjebnesvangre sovjetpakt.

Således tvinges Tyskland nå nødvendigvis videre inn på en lignende politikk som Napoleon, hvis centrale ide som bekjent var å forene kontinentet mot England for å tilkjempe sig fred. Alliansen med Russland (Tilsit-pakten) var grunnlaget for denne Napoleons politikk, likesom, nu den tysk-russiske pakt for Tysklands - og da alliansen blev brutt, måtte Napoleon søke å gjenoprette den med en krig som førte til hans fall.

III

Under disse omstendigheter vil man forstå at den krig som England begynte søndag formiddag kl. 11 den 3. september 1939, den er i sitt vesen ikke bare en stormakts-krig mellom England og det nasjonal-sosialistiske Tyskland, men i virkeligheten en krig mellom England og Tyskland om den fremtidige ordning i Europa.

Skal det europeiske kontinent under det nye Tysklands ledelse nå det som Napoleon og Frankrike ikke nådde for Europa, og som det gamle Tyskland ikke forstod:

Å virkeliggjøre Europas Forente Stater på det europeiske fastland som en fjerde verdenmakt mellom det britiske verdensrike, Amerikas Forente Stater, og det Russisk-asiatiske verdenssamvelde?

Eller skal Europa under Englands regime fortsatt være splittet og sondret i hatefylte militærstater, som mistenksomt vokter på sine naboer? Som bruker sine midler til krigsrustninger og står rede til med millioner av soldater å kaste sig over hverandre, så snart en stakket fredsperiode har gjort en av dem så sterk at England føler seg truet, og etter sin 250 år gamle resept lager en koalisjon for å slå den ned?

Hvorledes skal et slikt splittet Europa kunne holde stillingen like overfor det kommunistiske Russland, som alt står ved Weichsel med sine røde millionarmeer, og hvis befolkning på et sammenhengende område av en sjettedel av jordens faste

land, vokser med tre millioner om året?

Vil ikke denne engelske politikk, om den seirer, bringe Tyskland til bolsjevisme, og den røde armés invasjon i Europa gjøre slutt på den europeiske kultur og civilisasjon?

IV

For sin egen selvopholdelses skyld vil også Englands politikk derfor til syvende og sist måtte ta sikte på å istandbringe et europeisk samvelde, en sammenlutning av det britiske verdensrike og det europeiske fastland (altså også Tyskland) i et reviert og fastere folkeforbund omkring den britiske-franske allianse som akse.

Når vår blokade har bragt Tyskland til bolsjevisme, skrev den kjente engelske general Fuller 10. juni i år, må vi for vår egen sikkerhets skyld igjen angripe det for å bringe det tilbake til nasjonalsosialismen.

Og han kunde ha tilføiet: «og til samarbeide».

V

Under alle omstendigheter holder altså nå på å arbeide sig fram i Europa — ikke bare en nasjonal nyordning i de enkelte stater, bort fra liberalismen og marxismen — men også en nyordning og organisasjon av statene sig imellem, en utvikling mot større politisk enhet med tilsvarende økonomisk organisasjon.

Den krise vi gjennomlever, er for en vesentlig del dette nye Europas fødselsveer. Den krig som raser, er kampen mellom det liberalistiske England og det nasjonalistiske Tyskland om førerskapet i denne europeiske nyordning.

Ingen kan idag med sikkerhet si hvad blir resultatet av den europeiske krise og løsningen på det europeiske problem.

Men det vet vi sikkert: Tendensen i tiden til at jordens folk grupperer sig og slutter sig sammen til store verdensmakter, er uomtvistelig, og en nødvendig etappe på veien til det endelige mål som er hele verdens organisasjon. Statsutviklingen i Europa er kommet til en fullstendig stans, og dermed til en dødelig krise, fordi de europeiske stater ikke har kunnet virkeliggjøre et organisert samarbeide utover den løse kontakt mellom suverene stater i det falerte folkeforbund i Genf. Den europeiske civilisasjon, ja, hele vår verdenscivilisasjons fremgang eller undergang er avhengig av om det lykkes å løfte utviklingen op på et høiere plan og å virkeliggjøre også i Europa et føderativt samband av selvstendige nasjonalstater.

Det er ikke uten betydning at tenkende mennesker også her i Norge søker såvidt mulig å klargjøre sig hvad kampen gjelder.

VENNEGAVER

TIL «FOLK OG LAND»

Vi kvitterer denne gang for
tilsammen kr. 11.920,-.

TAKK FOR FØLGENDE BIDRAG:

B. J., Kristiansand	Kr. 300,-
N. B., Eidanger	Kr. 100,-
J. E., Skien	Kr. 190,-
O. A., Mo i Rana	Kr. 50,-
R. A., Oslo	Kr. 100,-
L. S., Oslo	Kr. 200,-
G. P., Maursundvær	Kr. 170,-
A. O., Hamar	Kr. 170,-
M. R. L., Oslo	Kr. 90,-
T. L., Porgrunn	Kr. 300,-
O. S., Lillehammer	Kr. 200,-
O. S., Krederen	Kr. 140,-
J. S., Steinkjer	Kr. 140,-
M. Y. S., Feiring	Kr. 50,-
J. H., Skårer	Kr. 100,-
B. S., Horten	Kr. 200,-
T. A. J., Oslo	Kr. 50,-
E. M., Fåvang	Kr. 200,-
P. B., Rykkinn	Kr. 1800,-
E. H., Kolsås	Kr. 100,-
O. E., Grimo	Kr. 300,-
R. O., Rolvsøy	Kr. 250,-
E. L., Fredrikstad	Kr. 150,-
B. D., Brandbu	Kr. 300,-
A. A., Bæstad	Kr. 840,-
G.+A. N., Porgrunn	Kr. 800,-

O. E. N., Hunndalen	Kr. 440,-
J. M., Lillehammer	Kr. 50,-
K. J., Asker	Kr. 100,-
M. N., Fåvang	Kr. 340,-
A. Ø., Oslo	Kr. 100,-
J. R., Gjøvik	Kr. 130,-
J. K., Oslo	Kr. 200,-
B. H., Oslo	Kr. 150,-
K. G., Mysen	Kr. 140,-
H. C., Bergen	Kr. 200,-
R. A. D., Bardu	Kr. 100,-
A. B., Bæstad	Kr. 200,-
S. L. Aa., Vang	Kr. 190,-
K. S., Skien	Kr. 100,-
T. Ø., Sandvika	Kr. 130,-
R. S., Oslo	Kr. 500,-
K. K., Brumunddal	Kr. 100,-
T. F., Ulnes	Kr. 40,-
H. M. S., Kristiansand	Kr. 200,-
I. K., Sarreisa	Kr. 270,-
I. T., Sverige	Kr. 280,-
E. H., Meisingset	Kr. 200,-
K. L. H., Namsos	Kr. 50,-
B. B., Holmestrand	Kr. 220,-
J. A., Engenes	Kr. 200,-

Europas forente . . .

(Forts. fra s. 1)

velstand og styrke, slik at England begynte å frykte Tysklands makt, mer enn Russlands marsj mot India. I London satte man sig som mål å knekke Tyskland. England mobiliserte etter sin tradisjonelle politikk ikke bare Europa, men så godt som hele verden mot den fremadstrebende europeiske fastlands-makt, og i verdenskrigen 1914-18 lykkedes det England med sine vanlige prøvede midler (sjømakt, økonomisk krig, allianser, propaganda) å slå Tyskland ned.

Således førte selv Bismarcks «lille-tyske» løsning til verdenskrig. Selv et så sterkt begrenset tysk rike kalte til slutt England fram på planet.

Hvor meget mer måtte da ikke Hitlers forsøk på å skape et stortysk (all-tysk) rike gjøre det?

Det viste sig at det nok lot sig gjøre, stort sett å få alle tyskerne, rikstyskerne og østtyskerne sammen i ett rike. Men vanskelighetene begynte for alvor, da det gjaldt å sikre samlingsverket. England og Frankrike gikk til aksjon under påskudd av Polen og «nazistiret».

Dermed blir imidlertid Tyskland og Hitler tvunget inn på en politikk, som ligger utenfor det opprinnelige og umiddelbare mål: det tyske folks frigjøring fra Versailles-traktaten, og samling i et stortysk rike. Hitler vil alvorlig fred med England og Frankrike, en ærlig fred som kan sikre hans verk og Tysk-

Hva med lærebøkene?

I løpet av de siste årene har våre yngste historikere lagt frem en hel del materiale som naturnødvendig fører til ihvertfall en delvis nyvurdering av Nasjonal Samling og partiets rolle under okkupasjonen. Den ensidige svartmalingsen tid er forbi, og stadig flere begynner å innse at Nasjonal Samling hadde målsetninger som var tjenlige i okkupasjonssituasjonen, og som på lengre sikt ville ha vært til beste for folk og land dersom krigsutfallet var blitt et annet.

Vårt spørsmål er nå: Når vil våre skolemyndigheter justere lærebøkene slik at de for okkupasjonstidens vedkommende blir overensstemmende med den nyeste forskning på området?

PROPAGANDAEN mer intens enn noengang

Av Håkon Glosli

Propagandaen er kanskje det største våpen i krigstider og et effektivt middel til sivilt bruk i fredstid for å fremme eller vedlikeholde holdninger til myter og teser, de være seg sanndrue eller løgnaktige.

I turbulente tider som en må si første verdenskrig og mellomkrigstiden var og i enda større grad annen verdenskrig og dens etterkrigstid har vært, er det naturligvis av stor betydning å få lagt skylden for elendigheiten på motparten.

Denne ble propagandaen benyttet til i stor utstrekning i og etter første verdenskrig, men siden de moderne media (med presse, bøker, TV, utvidede skoler med tvilsom historieundervisning) har vokst i en uhyre fart etter siste verdenskrig, så har naturligvis seierherrene i enda større grad fått et monopol på distribusjonen av sine fremstillinger. I noen tilfelle kan løgnen ha blitt så mektig at den har råd til å klappe sannheten på skulderen og la den løpe fritt omkring.

Men ofte har mennesker fått lide for å ha stått for hardt på sannheten. «Si sannheten, men kom deg fort unna!» sier et ordtak. Voltaire: «Det er farlig å ha rett i saker hvor de etablerte autoriteter tar feil.» Noen er visstnok bøtelagt eller til og med dødsdømt for det. Kan det skje igjen?

På side seks i Aftenposten for 13. januar, nederst i rubrikkspalten Verden rundt, finner vi et bilde hvor den ukrainske president Leonid Kravtjuk står og

betrakter et bilde under et besøk 12. januar i et «nazimuseum». Bildet skal være av en tysk soldat som skyter en jødisk mor med barn på armen i en konsentrasjonsleir.

Samme foto finner vi som omslagsbilde på boken «1000 antityske løgner i tekst og bilder». En kommentar til bildet er hentet fra en fotoekspert med internasjonalt rennomé, professor Croy, på annen omslagsside: «Soldaten som skyter ser ikke ut som en tysk soldat.»

«Av måten han holder geværet på kan en anta at soldaten skyter til venstre for kvinnen.»

«Betreffende lys- og skyggevirkning synes det å være noe som ikke stemmer.»

«Bildet er heller ikke fritt for retusj.»

Hvilken nasjonalitet denne professor Croy var, vet ikke undertegnede, men sikkert blir han vel idag benevnt som nazist eller fortiet i hjel. Det samme kan en anta gjelder forfatteren av boken.

**Vi er
avhengige av
DIN
støtte!
Send
en
VENNEGAVE!**

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Tirsdag og onsdag kl. 11–15.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.

Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: 22 19 06 71.

Støtt og trygt til siste dag

Av Hans Olavsén

I sin annen Quisling-bok omtaler Hans Fredrik Dahl Nasjonal Samlings siste måneder ved makten i et kapittel som har overskriften «Opplysningens tid». Han mener vel at han kan forsvare denne overskrift ved å henvise til at det i denne tid skjedde en del triste ting. Quislings eldste og nærmeste venn, Frederik Prytz, døde, politigeneral Karl Marthinsen ble myrdet og veteranen Herman Harris Aall meldte seg av en eller annen grunn ut av partiet. Det er klart at alt dette gjorde vondt. Det ganske merkverdige faktum er imidlertid at Nasjonal Samling i disse måneder da nederlaget sto klart for alle, slett ikke gikk i oppløsning, men arbeidet støtt og trygt til siste dag.

En ting er at svært få fulgte dr. Aalls eksempel. Det var ingen masseuttømmelse av partiet. Tvert om var det selv i de første måneder av 1945 folk som

meldte seg inn. Jeg opplevde selv et eksempel på det. Den 7. mai etter at meldingen om kapitulasjonen var kommet, traff jeg en politimann som jeg kjente. Han tilhørte politivakten på Gimle, der Quisling bodde. På brystet hadde politimannen et stort NS-merke av den sorten som var laget av blikk. «Men du er da ikke NS-medlem», sa jeg forundret. «Jeg meldte meg inn idag», lød svaret. Da ligger overbevisningen om hva som er riktig, ganske dypt.

En annen ting var at Nasjonal Samlings administrative apparat i stat, kommuner og parti arbeidet uførtrodd videre også i disse måneder. Selv arbeidet jeg på Slottet det siste halve året og hadde også kontakt med noen departementer og fylkesledelser. Alt arbeide på Slottet og også de andre steder gikk helt som normalt. Det var ikke den minste antydning til hysteri eller panikk. Ingen forsømte jobbene sine. Man arbeidet planmessig

som om man skulle sitte der i år fremover.

På tross av den kapiteloverskrift han har valgt, bekrefter Dahl dette. Han skriver: «I den ubeskrivelige atmosfæren som rådet gjennom februar, mars og april måned 1945, mens de tyske fronter raknet og de allierte presset seg frem mot Berlin, dro Quisling ti sitt kontor på Slottet hver dag som vanlig. Like til det siste ble det ekspedert vedtak og ordnet saker i henhold til forvaltningens rutiner og etter partiets langsiktige plan.»

Hvordan kunne det være slik? Hvorfor fikk vi ikke nervesammenbrudd av frykt for det som ville komme? Ganske enkelt fordi vi visste med oss selv at vi hadde gjort en brukbar jobb med å løse vårt folk gjennom en vanskelig tid. Vår samvittighet var ren. Så fikk det heller komme det som komme måtte.

Okkupasjon og mat

Av Balder

Som vi alle stadig må registrere, kan de underligste ting skrives om okkupasjonen og hva som dermed står i forbindelse. En herre ved navn Odd Thorsen skriver f.eks. i Nordlandsposten:

«Etter at avlingene var kommet i hus om høsten, så kom kontrollørene. De målte potetbingene, eventuelle kornbinger og skrev opp alle krøtter, høner og alt som kunne brukes til mat. Noen ble pålagt å levere — tyskerne forlangt mat. På det meste skal det visst ha vært 300.000 tyskere i Norge. Dessuten var det jo mange tusen krigsfanger. Og litt mat fikk vel de også. Tyskerne sendte nok også en god del landbruksvarer til Tyskland. Melet ble etterhvert så utblandet med sagvørp at det ikke gikk an å steke brød. (...) Sukker og fett ble det så godt som umulig å oppdrive.»

Hva Thorsen åpenbart er helt uvitende om, er at Norge selv i fredstid med rikelig tilgang på kraftfor og drivstoff, har en selvbergingsgrad på drøye 40%. Når det norske folk allikevel ikke sultet i hjel under okkupasjonen, skyldtes det at NS-myndighetene greide å innføre store mengder matvarer, i første rekke korn, fra Tyskland og tyskkontrollerte områder. Da okkupasjonen var over, hadde de samme NS-myndigheter opp-

arbeidet en netto clearinggjeld til Tyskland på over åtte hundre millioner kroner, et enormt beløp dengang. Det tilsvarende beløp i dagens penger er vanskelig å anslå, men sikkert er det ihvertfall at man må opp i flere titalls milliarder. Så mye mer hadde vi importert fra Tyskland enn eksportert dit.

Melet dengang var riktignok ikke av ypperste kvalitet, men at det skulle være oppblandet med sagflis, er selvfølgelig rent tøv. Om man allikevel skal behandle påstanden på velvilligste måte, så kan man kanskje finne en forklaring på misforståelsen. Vi fikk ved flere anledninger ek-

stratildelinger av et eldgammelt, men hos oss nesten ukjent kornslag som heter hirse. Dette kornet kan kanskje ha en fjern likhet med sagflis. Ihvertfall er det svært gult. Kanskje blandet noen det vanlige brødmelet med den hirsens de fikk.

Sukker og matfett fikk man beskjedne mengder av, men de tildelte rasjoner kunne man nesten alltid få i butikkene. Dessuten var det en ganske god tilgang på tran.

Nei, herr Thorsen. Når vi overlevde okkupasjonen, skyldes det NS-myndighetenes dyktighet og tyskernes villighet til å levere mat.

Juristenes svik

Av O. Nygaard

Etter debatten i antenne ti om professor Hans Fredrik Dahls Quisling-bok intervjuet Dagbladet 19/7 1991 noen «storheter». En av dem het fhv. riksadvokat Laurits Jonsen Dorenfeldt. Han ble irritert da han fulgte debatten i TV, sa han. Og han henviste til Eidsivating lagmannsretts dødsdom over Vidkun Quisling. Det er en tilsmikelse å kalle denne politiske særdomstol en lagmannsrett. En riksadvokat burde vite at en lovlig satt lagmannsrett skal ha en jury. det hadde ikke «Erik Solems lagmannsrett». Ikke nok

med det. Lagmannen var ugild fordi han i lag med høyesterettsjustitiarius Paal Berg hadde utarbeidet den grunnlovsstridige landssvikanordningen. Snusk og fanteri! Uverdige en rettsstat og et kulturfolk, som nordmenn gjerne kaller seg.

Politikerne i Holland søkte seg også med et «rettsoppgjør». Det strandet imidlertid på at juristene ikke ville medvirke. Men i Norge var juristene mer enn villige. «Penger å tjene! Penger å tjene! Jusen gir vi blaffen i når det gjelder NS-folk.»

Nå er vel snart alle disse jusgesellene døde. Og det kan de (og vi) bare være glade for.